

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-ब

वर्ष ५, अंक २३ (२)]

बुधवार, फेब्रुवारी १३, २०१९/माघ २४, शके १९४०

[पृष्ठे २४, किंमत : रुपये ९.००

असाधारण क्रमांक ५१

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १३ फेब्रुवारी २०१९.

अधिसूचना

महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६.

क्रमांक संकीर्ण. २०१८/प्र.क्र. २४८/वि. शि. ३.—ज्याअर्थी, भारत सरकारच्या मानव संसाधन विकास मंत्रालयाने, समूह विद्यापीठे निर्माण करणे शक्य व्हावे यासाठी, विनिर्दिष्ट तरतूद करण्याकरिता डिसेंबर, २०१३ मध्ये राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियानाबाबत मार्गदर्शकतत्वे जारी केली आहेत ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त मार्गदर्शक तत्वांनुसार, राज्यभरातील उच्च शैक्षणिक संस्था अंतरनिहाय विखुरण्यामधील मोठी तफावत दूर करण्याकरिता “समूह विद्यापीठे स्थापन करण्याची तरतूद केलेली आहे. ज्या महाविद्यालयांकडे पुरेशा शैक्षणिक, भौतिक व तांत्रिक पायाभूत सोयीसुविधा आहेत अशा ३ ते ५ विद्यमान महाविद्यालयांची संसाधने एकत्रित करून, ही विद्यापीठे निर्माण करण्यात येतील. एका समूहामध्ये सहभागी असणारी सर्व महाविद्यालये ही अंतिमतः नव्याने निर्माण केलेल्या विद्यापीठांची घटक महाविद्यालये असतील. डॉ. होमी भाभा विद्यापीठाचे विविध दर्जात्मक मापदंड मोठ्या प्रमाणात दर्शवतील अशी, गुणवत्तेचा दर्जा राखण्यात किंवा अन्य कोणत्याही निकषांमध्ये समर्थ असलेली, महाविद्यालये म्हणून जी ओळखली जातील अशी, महाविद्यालये स्थापन करण्यात येतील. समूहामध्ये सहभागी होणारी महाविद्यालये जेव्हा एकत्र येतील तेव्हा त्यांच्याकडे विद्यापीठ म्हणून काम करण्याची क्षमता असली पाहिजे. यामध्ये, इतर घटकांबरोबरच प्रशासकीय कर्मचारीवर्गाची क्षमता आणि अनुभव, स्वतंत्र महाविद्यालये म्हणून कार्यरत असण्याची एकूण वर्षे, मागील काळात त्यांनी उपभोगलेल्या स्वायत्ततेचा दर्जा इत्यादींचा समावेश असेल” ;

आणि ज्याअर्थी, उक्त मार्गदर्शक तत्वांचे पुरःसरण करून, महाराष्ट्र राज्य राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान (रुसा) परिषदेच्या दिनांक २५ मे २०१८ रोजी घेण्यात आलेल्या १२ व्या बैठकीमध्ये, एक मुख्य महाविद्यालय म्हणून विज्ञान संस्था, मुंबई आणि घटक महाविद्यालये म्हणून तीन इतर महाविद्यालये म्हणजे, एलफिन्स्टन महाविद्यालय, मुंबई, सिडनहॅम महाविद्यालय, मुंबई

आणि माध्यमिक प्रशिक्षण महाविद्यालय, मुंबई यांचे मिळून डॉ. होमी भाभा समूह विद्यापीठ स्थापन करण्याची राज्य शासनाला शिफारस करण्याचे ठरविण्यात आले होते ;

आणि ज्याअर्थी, राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान (रुसा) याच्या उक्त शिफारशीवर विचार केल्यानंतर शासनास उक्त घटक महाविद्यालयांचा समावेश असलेले डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी स्थापन करणे इष्ट वाटते.

त्याअर्थी, आता, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ (सन २०१७ चा महा. ६) याच्या कलम ३ च्या पोट-कलम (६) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे या समूहामधील प्रमुख महाविद्यालय म्हणून विज्ञान संस्था, मुंबई, तसेच घटक महाविद्यालय म्हणून एलफिन्स्टन महाविद्यालय मुंबई, सिडनहॅम महाविद्यालय, मुंबई आणि माध्यमिक प्रशिक्षण महाविद्यालय, मुंबई यांचा समावेश असलेले, डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई स्थापन करीत आहे; आणि पुढीलप्रमाणे त्याची प्राधिकरणे, अधिकार व कर्तव्ये विनिर्दिष्ट करीत आहे : —

१. व्याख्या :—

(एक) या अधिसूचनेमध्ये संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(१) “अधिनियम” याचा अर्थ, महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, २०१६ (सन २०१७ चा महा. ६) असा आहे ;

(२) “प्राधिकरणे” याचा अर्थ, या अधिसूचनेअन्वये घटित केलेल्या डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचे प्राधिकरणे, असा आहे ;

(३) “कुलपती” आणि “कुलगुरु” याचा अर्थ, डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचा अनुक्रमे कुलपती व कुलगुरु, असा आहे ;

(४) “कर्मचारी” याचा अर्थ, या अधिसूचनेअन्वये स्थापन केलेल्या डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचे अध्यापक, अधिकारी व इतर कर्मचारी यांच्यासहीत, त्याने नियुक्त केलेली कोणतीही व्यक्ती, असा आहे ;

(५) “कलम” याचा अर्थ, अधिनियमाचे कलम, असा आहे ;

(६) “विद्यापीठ” याचा अर्थ, या अधिसूचनेअन्वये स्थापन केलेले डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई असा आहे ;

(दोन) यामध्ये वापरलेले परंतु व्याख्या न केलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना अधिनियमात अनुक्रमे जे अर्थ नेमून देण्यात आले असतील तेच अर्थ असतील.

२. डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई याची रचना

(१) ही अधिसूचना राजपत्रात प्रसिद्ध झाल्यापासून, ज्या समूहामध्ये मुख्य महाविद्यालय म्हणून विद्यमान विज्ञान संस्था, मुंबई तसेच घटक महाविद्यालय म्हणून एलफिन्स्टन महाविद्यालय, मुंबई, सिडनहॅम महाविद्यालय, मुंबई आणि माध्यमिक प्रशिक्षण महाविद्यालय, मुंबई यांचा समावेश आहे असे, डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई हे स्थापन करण्यात येईल.

(२) कुलपती, कुलगुरु, सर्वसाधारण परिषद, व्यवस्थापन परिषद, विद्यापरिषद आणि ज्या यानंतर असे पद किंवा सदस्यत्व जो पर्यंत धारण करण्याचे चालू ठेवतील तो पर्यंत असे अधिकारी किंवा सदस्य असतील अशा इतर व्यक्ती, या सर्वांनी मिळून बनलेले एक विद्यापीठ, याद्वारे घटित करण्यात येत आहे आणि ते डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई नावाचा एक निगम निकाय असल्याचे घोषित करण्यात येत आहे.

(३) या विद्यापीठास अखंड परंपरा व सामान्य मुद्रा असेल आणि उक्त नावाने त्याच्या विरुद्ध किंवा त्याला दावा दाखल करता येईल.

(४) हे विद्यापीठ, या अधिसूचनेअन्वये स्थापन केलेले अ-संलग्न विद्यापीठ म्हणून कार्य करील आणि त्यामध्ये प्रवेश दिलेल्या विद्यार्थ्यांना पारितोषिके, पदवी, पदविका आणि त्याच्या पदवीची प्रमाणपत्रे प्रदान करण्यासाठी ते अन्य कोणत्याही महाविद्यालयास किंवा परिसंस्थेस संलग्न असणार नाही.

(५) ही अधिसूचना राजपत्रात प्रसिद्ध झाल्याच्या दिनांकास व त्या दिनांकापासून विद्यमान विज्ञान संस्था, मुंबई व एलिफिन्स्टन महाविद्यालय, मुंबई, सिडनहॅम महाविद्यालय, मुंबई आणि माध्यमिक प्रशिक्षण महाविद्यालय, मुंबई हे मुंबई विद्यापीठापासून विलग झाल्याप्रमाणे असतील.

(६) हे विद्यापीठ डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटी, मुंबई, महाराष्ट्र, १५, मादाम कामा मार्ग, मुंबई ४०० ०३२ येथे स्थित असेल आणि तेथे त्याचे मुख्यालय असेल.

३. विद्यापीठाची उद्दिष्टे :—

विद्यापीठाच्या उद्दिष्टांसंबंधीच्या कलम ४ च्या तरतुदी या अधिसूचनेअंतर्गत विद्यापीठाच्या उद्दिष्टांच्या बाबतीत लागू असतील.

४. विद्यापीठाचे अधिकार व कर्तव्ये पुढीलप्रमाणे असतील :—

(१) विद्यापीठ, वेळोवेळी निश्चित करील, अशा शाखा किंवा विषय किंवा विद्याशाखांमध्ये आणि पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धत आणि भविष्यात उदयास येऊ शकेल अशी इतर कोणतीही पद्धत यासह अभ्यास पाठ्यक्रमामध्ये शिक्षण, विस्तार, अध्यापन, अध्ययन व प्रशिक्षण यांची तरतूद करणे ;

(२) संशोधन आणि ज्ञानवर्धन व ज्ञानप्रसार यांसाठी तरतूद करणे आणि सर्वसाधारणतः (ललित कला व प्रायोगिक कला यांसह) कला व शास्त्रे, मानवविज्ञान, सामाजिक शास्त्रे, लेखा व वाणिज्य, शुद्ध व उपयोजित शास्त्रे, तंत्रज्ञान, व्यवस्थापन, औषधवैधकशास्त्राचे निरनिराळे प्रकार, अभियांत्रिकी, कायदा, शारिरीक शिक्षण आणि अध्ययनाच्या इतर शाखा व संस्कृती व त्यांच्या बहुविद्याशाखांची व आंतरविद्याशाखांची क्षेत्रे यांचे संवर्धन करणे व त्यांना चालना देणे ;

(३) विद्यापीठ विभाग, प्रशाला, परिसंस्था, प्रयोगशाळा, ज्ञान स्रोत केंद्रे, अध्ययन स्रोत केंद्रे, ग्रंथालये, संग्रहालये आणि अध्यपन अध्ययन, प्रशिक्षण, संशोधन व विकास किंवा विस्तार यासाठी आवश्यक असलेली साधन सामग्री यांचे आयोजन, परिरक्षण व व्यवस्थापन करणे ;

(४) विभाग, संशोधन, परिसंस्था, विशेषीकृत अभ्यासक्रम परिसंस्था किंवा विद्याविषयक सेवा युनिट यांची स्थापना करणे, त्या चालवणे व त्यांचे व्यवस्थापन करणे ;

(५) घटक, समूह व संचालित महाविद्यालये, परिसंस्था, वसतिगृहे, आरोग्य केंद्रे, श्रोतृगृहे आणि व्यायामशाळा यांची स्थापना करणे, त्या चालविणे व त्यांचे व्यवस्थापन करणे ;

(६) महाविद्यालयांच्या गटाला सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने विद्यापीठ उपपरिसर स्थापन करण्यासाठी तरतूद करणे आणि तसेच अशा उपपरिसरांमध्ये पदव्युत्तर विभाग, बहु-विद्याशाखा किंवा आंतर-विद्याशाखा प्रशाला, ज्ञान स्रोत केंद्रे, ग्रंथालये, प्रयोगशाळा, संगणक केंद्रे यांच्या स्वरूपात सामाईक स्रोत केंद्रे आणि राज्य शासनाने किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने निर्धारित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वानुसार त्यांसारखी अध्ययन व कौशल्य प्रशिक्षण केंद्रे स्थापन करण्याची तरतूद करणे व ती चालविणे ;

(७) विद्यापीठासाठी आवश्यक असणारी त्याच्या निधीतून आणि इतर विधी पुरवणाऱ्या अभिकरणांकडून प्राप्त झालेल्या निधीतून, संचालक, प्राचार्य, अध्यापक, दीर्घ सुटी नसलेला विद्याविषयक कर्मचारीवर्ग, अध्यापकेतर कुशल, प्रशासकीय, लिपिकवर्गीय कर्मचारी वर्ग यांची आणि इतर पदे निर्माण करणे आणि त्यांच्या अर्हता, अनुभव व वेतनश्रेणी विहित करणे आणि त्यांच्या नियुक्त्या करणे ;

(८) अन्य कोणत्याही विद्यापीठात किंवा संघटनेत काम करणाऱ्या व्यक्तींना विनिर्दिष्ट कालावधीसाठी विद्यापीठाचे संलग्न प्राध्यापक, संलग्न सहयोगी प्राध्यापक, संलग्न सहायक प्राध्यापक, अभ्यागत प्राध्यापक म्हणून नियुक्त करणे किंवा मान्यता देणे ;

(९) विनिर्दिष्ट पदव्या, पदविका किंवा प्रमाणपत्रे असलेल्या वेगवेगळ्या परिक्षांचे शिक्षणक्रम व अभ्यासपाठ्यक्रम विहित करणे ;

(१०) एकल स्वरूपात किंवा इतर राज्यीय किंवा राष्ट्रीय किंवा जागतिक विद्यापीठाशी संयुक्त स्वरूपात विनिर्दिष्ट पदव्या, पदविका किंवा प्रमाणपत्रे यासाठी असलेल्या वेगवेगळ्या परिक्षांचे शिक्षणक्रम व पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धतीमधील अभ्यासपाठ्यक्रम विहित करणे ;

(११) विद्यापीठ विभाग, प्रशाळा, बहु-विद्याशाखा व आंतर-विद्याशाखा प्रशाळा, समूह महाविद्यालये, यांमधील वेगवेगळ्या अभ्यासपाठ्यक्रमांसाठी विद्यार्थ्यांना दिल्या जाणाऱ्या प्रवेशाच्या संबंधात देखरेख, नियंत्रण व विनियमन करणे ;

(१२) परीक्षा किंवा इतर कोणतीही चाचणी यांच्या आधारे किंवा अन्य रीतीने पदव्या, पदव्युत्तर पदविका, उच्च माध्यमिक शिक्षणोत्तर पदविका, प्रमाणपत्रे आणि इतर विद्याविषयक विशेषोपाधी सुरू करणे ;

(१३) ज्या व्यक्तींनी—

(क) विहित पद्धतीने त्यांना परीक्षांमधून सूट मिळालेली नसेल तर, विद्यापीठातील किंवा महाविद्यालयातील किंवा परिसंस्थेतील किंवा मान्यताप्राप्त परिसंस्थेतील किंवा प्रशाळेतील मान्यताप्राप्त अभ्यासपाठ्यक्रम पूर्ण केलेला असेल आणि ज्या व्यक्ती विद्यापीठाने विहित केलेल्या परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या असतील आणि आवश्यक श्रेयांक किंवा गुण किंवा श्रेणी मिळविलेल्या असतील ; किंवा

(ख) विद्यापीठातील किंवा महाविद्यालयातील किंवा परिसंस्थेतील किंवा मान्यताप्राप्त परिसंस्थेतील किंवा स्वायत्त महाविद्यालयातील किंवा स्वायत्त मान्यताप्राप्त परिसंस्थेतील किंवा अधिकारप्रदत्त स्वायत्त महाविद्यालयातील किंवा अधिकारप्रदत्त स्वायत्त समूह परिसंस्थेतील किंवा प्रशाळेतील मान्यताप्राप्त पाठ्यक्रम पूर्ण केलेला असेल आणि ज्या व्यक्ती विद्यापीठाने विहित केलेल्या परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या असतील आणि आवश्यक श्रेयांक गुण किंवा श्रेणी मिळविलेल्या असतील ; किंवा

(ग) आदेश आणि विनियम यांद्वारे तरतूद करण्यात आलेल्या शर्तीनुसार संशोधन केलेले असेल ;

अशा व्यक्तींच्या परीक्षा घेणे किंवा मूल्यांकन करणे आणि त्यांना पदव्या, पदव्युत्तर पदविका आणि उच्च माध्यमिक शिक्षणोत्तर पदविका आणि प्रमाणपत्रे व इतर विद्याविषयक विशेषोपाधी प्रदान करणे ;

(१४) बहिःशाल विद्यार्थी आणि पत्रव्यवहार व दूरस्थ पद्धतीद्वारे शिक्षण घेणारे विद्यार्थी, तसेच ऑनलाईन व निरंतर शिक्षणविषयक अभ्यासक्रमाचे विद्यार्थी यांना पदव्या, पदविका आणि प्रमाणपत्रे देणे व त्यांना व्याख्याने, शिक्षण व प्रशिक्षण देण्याची तरतूद करणे ;

(१५) परिनियमांद्वारे विहित करण्यात आल्याप्रमाणे सन्मान्य पदव्या किंवा इतर विद्याविषयक विशेषोपाधी प्रदान करणे ;

(१६) वेळोवेळी आदेशांद्वारे विनियमित करण्यात येईल असे शुल्क व इतर आकार निश्चित करणे, त्यांची मागणी करणे व ती प्राप्त करणे किंवा वसूल करणे ;

(१७) शुल्क निश्चिती समिती घटित करणे ;

(१८) विद्यापीठ, महाविद्यालये, परिसंस्था, मान्यताप्राप्त परिसंस्था, प्रशाळा आणि वसतिगृहे, यांमधील विद्यार्थ्यांची वर्तणूक व शिस्त यांवर देखरेख ठेवणे, नियंत्रण ठेवणे आणि त्यांचे विनियमन करणे ;

(१९) विद्यार्थ्यांना औपचारिक शिक्षणाकडून अनौपचारिक शिक्षणाकडे जाता यावे यासाठी आणि अनौपचारिक शिक्षणाकडून औपचारिक शिक्षणाकडे आणि राज्यातील व राज्याबाहेरील इतर विद्यापीठांमध्ये देखील जाता यावे यासाठी तरतूद करणे ;

(२०) अध्यापक आणि अध्यापकेतर कर्मचारी यांचे प्रशिक्षण व क्षेत्रातील दर्जेदार शिक्षण, दर्जा वाढविण्याकरिता व्यापक कार्यशाला किंवा अध्यापन पाठ यासाठी आणि त्यांची गुणवत्ता वाढवण्यासाठी अंतर्गत दर्जा सुनिश्चित करणाऱ्या यंत्रणेची देखील तरतूद करणे ;

(२१) विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे अध्यापनाच्या वेळेत व अध्यापनाच्या वेळेनंतर विद्यापीठ किंवा महाविद्यालये किंवा परिसंस्था यांच्या जागांमध्ये असणाऱ्या अध्यापकांच्या उपस्थितीचे नियमन करणे व तरतूद करणे आणि तसेच खाजगी शिकवणी किंवा खाजगी शिकवणी वर्ग घेण्यास किंवा चालविण्यास अध्यापकांना मनाई करणे.

(२२) विहित करण्यात येईल त्याप्रमाणे कामाच्या वेळेत व कामाच्या वेळेनंतर विद्यापीठ किंवा महाविद्यालये किंवा परिसंस्था यांच्या जागांमध्ये असणाऱ्या अध्यापकेतर कर्मचाऱ्यांच्या उपस्थितीचे नियमन करणे व तरतूद करणे;

(२३) अध्यापक व अध्यापकेतर कर्मचारीवर्गाकरिता राज्य शासनाने विहित केलेल्या वर्तणूक व शिस्त यांसंबंधीच्या नियमांची अंमलबजावणी करणे ;

(२४) विद्यार्थ्यांची सनद विहित करणे व त्याची अंमलबजावणी करणे ;

(२५) विद्यार्थ्यांना :-

(क) राष्ट्रीय सेवा योजना ;

(ख) राष्ट्रीय छात्रसेना ;

(ग) होमगार्ड (गृहरक्षक दल) व नागरी संरक्षण दल ;

(घ) राष्ट्रीय क्रीडा संघटना ;

(ङ) शारीरिक व लष्करी प्रशिक्षण ;

(च) बहिःशाल अध्यापन व संशोधन ;

(छ) आजीवन अध्ययन, विस्तार यांच्याशी संबंधित कार्यक्रम ;

(ज) विद्यापीठाची उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी आवश्यक व शक्य असतील असे सांस्कृतिक, आर्थिक आणि सामाजिक सुधारणेच्या दृष्टीने आखण्यात आलेले कोणतेही इतर कार्यक्रम, सेवा किंवा उपक्रम, यांमध्ये सहभागी करण्यासाठी तरतूद करणे ;

(२६) लोकसेवा, सार्वजनिक उपक्रम यांमधील सेवाप्रवेशाकरिता व रोजगाराच्या इतर स्पर्धात्मक संधी यांकरिता स्पर्धात्मक परीक्षांसाठी विशेष प्रशिक्षणाची किंवा खास शिक्षणाची तरतूद करणे ;

(२७) संशोधन व सल्लागार सेवा यांसाठी अन्य कोणतेही विद्यापीठ, परिसंस्था, प्राधिकरण किंवा संघटना यांच्याशी सहकार्य करणे किंवा त्यांच्याशी समन्वय साधणे आणि अशा प्रयोजनांसाठी परिस्थितीनुरूप मागणी केली जाईल त्याप्रमाणे विवक्षित पाठ्यक्रम चालविण्यासाठी अन्य विद्यापीठे, परिसंस्था, प्राधिकरणे किंवा संघटना यांसह योग्य ती व्यवस्था करणे ;

(२८) राज्य शासनाच्या पूर्वपरवानगीने, विद्यापीठाच्या मालमत्तेच्या तारणावर, विद्यापीठाच्या प्रयोजनांकरिता पैसा कर्जाऊ घेणे ;

(२९) संशोधन व विकास, सल्ला सेवा, प्रशिक्षण कार्यक्रमांचा अंदाज घेऊन किंवा नव्याने सुरु करून आणि उद्योग, व्यापार किंवा अन्य कोणत्याही अशासकीय संघटना या क्षेत्रांमधील विविध ग्राहकांना सेवा देऊन, त्याद्वारे विद्यापीठाच्या साधनसंपत्तीत वाढ करण्याच्या शक्यतेचा शोध घेणे ;

(३०) राज्य शासनाच्या पूर्वमान्यतेने विदेशातील विद्यापीठांबरोबर व परिसंस्थांबरोबर विद्याविषयक सहयोगी कार्यक्रम, संशोधन व सल्लागार सेवा हाती घेणे ;

(३१) याबाबतीतील, केंद्र सरकारच्या व राज्य शासनाच्या नियमांच्या व विनिमयांच्या अधीन राहून, विदेशी अभिकरणांकडून सहयोगी कार्यक्रमासाठी निधी स्वीकारणे ;

(३२) विद्यापीठ त्याच्या अध्यापनातून, अध्ययनातून, प्रशिक्षणातून, संशोधन व विकास, सल्ला सेवा, आणि कोणत्याही अन्य विद्याविषयक व पूरक कार्यक्रम यांमधून विद्यापीठ जे उत्पन्न मिळवेल त्या व्यतिरिक्त उत्पन्नातून विकास निधी तयार करणे आणि व्यावसायिकरीत्या त्या निधीची गुंतवणूक करणे आणि त्यामधून मिळालेल्या व्याजाचा शैक्षणिक वृद्धी व विकास, संशोधन व विकास, शैक्षणिक व भौतिक पायाभूत सुविधा यांचा विकास आणि कोणत्याही इतर पायाभूत सुविधा यांच्यासाठी उपयोग करणे ;

(३३) अध्यापक आणि विद्यापीठ अध्यापक यांच्याकरिता विद्यापीठाच्या मते विद्याविषयक बाबींच्या संबंधात आवश्यक असतील अशा इतर सूचना किंवा निदेश घालून देणे ;

(३४) साधनसंपत्ती निर्माण करण्याच्या दृष्टीने, शुल्क आकारून बाहेरील अभिकरणांकरिता उच्च शिक्षण, संशोधन, सल्लागार सेवा यांवर आधारित प्रकल्प यांसंबंधातील विकास कार्यक्रम आणि प्रशिक्षण कार्यक्रम हाती घेणे ;

(३५) सामाजिक आणि शैक्षणिकदृष्ट्या मागास असलेल्या वर्गांना व जाती - जमातींना विद्यापीठातील शिक्षणाचे लाभ उपलब्ध करून देण्यासाठी विशेष तरतूद करणे ;

(३६) विद्यार्थीनींना आणि दिव्यांग विद्यार्थ्यांना विद्यापीठास आवश्यक वाटतील त्याप्रमाणे विद्यापीठातील शिक्षणाचे लाभ उपलब्ध करून देण्यासाठी विशेष तरतूद करणे ;

(३७) विद्यापीठ यंत्रणेमधील अध्यापक व विद्यार्थी यांच्यामार्फत स्वेच्छा-तत्त्वावर राष्ट्रीय साक्षरता आणि प्रौढ शिक्षण कार्यक्रम कार्यान्वित करणे आणि त्यांच्या सर्वसाधारण शैक्षणिक कामगिरीशिवाय आणखी विद्यार्थ्यांचे या क्षेत्रातील प्रयत्न व कामगिरी यांना योग्य ते गुणाधिक्य देण्याची उपाययोजना करणे आणि त्याचप्रमाणे अध्यापकांच्या या क्षेत्रातील कामगिरीचेही मूल्यमापन करणे ;

(३८) विद्यापीठाने स्वतः किंवा इतर विद्यापीठांच्या किंवा संघटनांच्या सहकार्याने, सर्वसाधारणपणे विदेशी भाषांच्या व विशेषतः मराठीसह आशियाई भाषांच्या अभ्यासास चालना देणे ;

(३९) जे समकालीन, जागतिकदृष्ट्या स्पर्धात्मक आणि स्थानिक तसेच धार्मिक व राष्ट्रीयदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण आहे अशा ज्ञानाची निर्मिती करणे व त्याचा प्रसार करणे आणि श्रेष्ठ दर्जाच्या संशोधनाची जोपासना करणे ;

(४०) विद्यार्थीकेंद्री दृष्टीकोन ठेवणे आणि ज्ञानाची निर्मिती करण्यासाठी भूमिका पार पाडणे ;

(४१) पदवीपूर्व, पदव्युत्तर शिक्षणाचे बळकटीकरण करणे, संशोधन व संस्कृती विकास आणि संबंधित पदवी कार्यक्रम यात वाढ करणे ;

(४२) ई-अध्ययन आणि ई-प्रशासन या दोन्ही सेवांसाठी सर्वसमावेशक डिजीटल विद्यापीठाची रचना तयार करणे ;

(४३) माहिती व संदेशवहन तंत्रज्ञानाचा उपयोग करून 'सहयोग आणि सहभाग यांद्वारे शिक्षणाच्या' अधिकारांचे समुपयोजन करणे ;

(४४) अनेक ज्ञान शाखांमधील बहुविध विद्याशाखा गटांचा अंतर्भाव असणाऱ्या विद्यापीठामधील संशोधनाचे व्यावसायिक क्षेत्रामध्ये व समन्वित प्रकल्पांमध्ये रुपांतर करण्यासाठी संशोधन केंद्र, तंत्रज्ञानातील नवसंशोधन व इतर कार्य उद्योगी संस्था यांची निर्मिती करणे ज्यायोगे राज्यासमोरील काही महत्त्वाच्या समस्यांचे निराकरण होईल ;

(४५) स्थानिक गरजा, उपलब्ध प्रशिक्षण सुविधा, नव्याने उद्भवणाऱ्या गरजा आणि नवीन रोजगाराची संधी विचारात घेऊन, विद्यार्थ्यांना जी कौशल्ये माहीत करून देण्याची गरज आहे अशी कौशल्ये निश्चित करणे ;

(४६) तरुण पिढीला देशाच्या समृद्ध सांस्कृतिक वारसाची ओळख करून देऊन त्याद्वारे त्यांच्या सर्वांगीण विकासाकरिता पोषक वातावरण तयार करणे आणि खेळांमध्ये कौशल्यांचा विकास करण्याकरिता संधी निर्माण करणे ;

(४७) मुख्यत्वेकरून विद्याशाखा, तंत्रज्ञान शाखा, व्यावसायिक व सामाजिक शाखा आणि व्यक्तिमत्त्व व सांस्कृतिक विकास शाखा या चार शाखांमधून हस्तांतरणयोग्य श्रेयांक गुणांसह पसंतीवर आधारित श्रेयांक पद्धती सुरु केल्याची सुनिश्चिती करणे ;

(४८) वर्धनक्षम वास्तव जीवनातील कार्यांचे ज्ञानात रुपांतर करण्यासाठी सामाजिक विकासात गुंतलेले उद्योग, संशोधन व विकास प्रयोगशाळा, अशासकीय संघटना यांसारख्या संस्थांचा सहयोग घेऊन अध्यापकांच्या चलनशीलतेला चालना देणे आणि त्याच्या परिणामरूप विद्यापीठांच्या कार्यक्रमांना समृद्ध करणे ;

(४९) आयोगाच्या अहवालातील शिफारशीची, त्याने दिलेल्या कालमर्यादेत अंमलबजावणी करणे ;

(५०) विद्यापीठाचे वरील अधिकार, कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या यांच्या संदर्भात, राज्य शासनाद्वारे वेळोवेळी देण्यात आलेल्या निदेशांचे अनुपालन करणे व ते पार पाडणे ;

(५१) नियमित कालांतरांनी विद्यापीठ विभागांची, संचालित महाविद्यालयांची, संलग्न महाविद्यालयांची, परिसंस्थांची किंवा प्रशालांची शैक्षणिक लेखापरीक्षा करणे ;

(५२) विद्यापीठाची सर्व किंवा कोणतीही उद्दिष्टे पार पाडण्यासाठी आवश्यक किंवा आनुषंगिक किंवा पोषक असतील अशा इतर सर्व कृती आणि गोष्टी करणे ;

५. कुलपती आणि त्याचे अधिकार— महाराष्ट्राचा राज्यपाल हा डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचा कुलपती असेल आणि कुलपती त्याच्या पदपरत्वे डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचा प्रमुख असेल आणि कलम ९ च्या पोट-कलम (२), (३), (४), (५) आणि (६) मध्ये तरतूद केलेल्या अधिकारांचा तो वापर करील.

६. विद्यापीठाचे अधिकारी :—

डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीचे अधिकारी पुढीलप्रमाणे असतील :—

१. कुलगुरु ;
२. कुलसचिव ;
३. वित्त व लेखा अधिकारी ;
४. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ ;
५. विद्याशाखांचे अधिष्ठाते ;
६. संचालक, नवोपक्रम, नवसंशोधन व साहचर्य ;
७. संचालक, ज्ञान स्रोत केंद्र ;
८. परिनियमांद्वारे विहित करण्यात येतील असे इतर अधिकारी ;

परिच्छेद (एक) ते (चार) मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर नियुक्त करण्यात आलेले अधिकारी हे, विद्यापीठाचे पूर्ण-कालिक वेतनी कर्मचारी असतील, तर उप-परिच्छेद (पाच) ते (आठ) मध्ये नमूद केलेल्या पदांवर अधिकाऱ्यांची केलेली नियुक्ती ही कुलगुरुने वेळोवेळी निर्धारित करावयाच्या मासिक मानधनाच्या आधारे करण्यात येईल आणि हे अधिकारी अधिनियमाची कलमे १५, २०, २१ यांमध्ये घालून दिलेल्या आहेत अशा अधिकारांचा वापर करतील व अशी कर्तव्ये पार पाडतील ;

७. कुलगुरुची नियुक्ती :—कुलगुरुची नियुक्ती ही, कलम ११ मध्ये तरतूद करण्यात आली आहे अशा रीतीने व अशा सेवा अटी व शर्तीवर करण्यात येईल.

८. कुलगुरुचे अधिकार व कर्तव्ये :—कुलगुरु ला, कलम १२ मध्ये विनिर्दिष्ट करण्यात आले आहेत असे अधिकार असतील आणि अशी कर्तव्ये तो पार पाडील ;

९. कुलसचिव.—(१) कुलसचिव हा विद्यापीठाचा मुख्य प्रशासकीय अधिकारी असेल. तो पूर्णकालिक वेतनी अधिकारी असेल व तो थेट कुलगुरुचे अधीक्षण, संचालन व नियंत्रण याखाली काम करील ;

(२) अधिनियमाच्या कलम १४ च्या पोट-कलम (२), (३), (४), (५) आणि (६) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे, कुलसचिवाची नियुक्ती सेवेच्या अटी व शर्ती आणि कर्तव्यांबाबतच्या तरतूदी, योग्य त्या फेरफारांसह या विद्यापीठाच्या कुलसचिवाची नियुक्ती, सेवेच्या अटी व शर्ती आणि कर्तव्ये यांना लागू असतील ;

१०. वित्त व लेखा अधिकारी—(१) विद्यापीठाचा वित्त व लेखा अधिकारी हा विद्यापीठाचा प्रमुख वित्त, लेखा व लेखापरीक्षा अधिकारी असेल. तो पूर्णकालिक वेतनी अधिकारी असेल व थेट कुलगुरुच्या पर्यवेक्षणाखाली, निदेशनाखाली व नियंत्रणाखाली काम करील.

(२) अधिनियमाच्या कलम १८ ची पोट-कलमे (२), (३), (४), (५) आणि (६) मध्ये तरतूद केल्याप्रमाणे, वित्त व लेखा अधिकाऱ्याची नियुक्तीसाठीची अर्हता आणि त्याच्या सेवेच्या अटी व शर्ती आणि त्याचे अधिकार व कार्ये याबाबतच्या तरतूदी,

योग्य त्या फेरफारांसह या विद्यापीठाच्या वित्त व लेखा अधिकाऱ्याची नियुक्ती आणि त्याच्या सेवेच्या अटी व शर्ती आणि त्याचे अधिकार व कार्ये यांना लागू असतील.

११. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळे :—(१) संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळे, हा पूर्णकालिक वेतनी अधिकारी असेल आणि तो थेट कुलगुरुच्या निदेशनाखाली व नियंत्रणाखाली काम करील. तो, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाचे पर्यवेक्षण, निदेशन व मार्गदर्शन यानुसार आणि डॉ. होमी भाभा स्टेट युनिव्हर्सिटीच्या मूल्यमापनाखाली आपली कार्ये पार पाडील आणि परीक्षा व मूल्यमापन मंडळाने आखलेली धोरणे व घालून दिलेली निदेशकतत्त्वे यांची अंमलबजावणी करण्यामध्ये लक्ष घालील ;

(२) संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, यांची नियुक्ती, त्याचे अधिकार व कार्ये याबाबतच्या, अधिनियमाच्या कलम १७ ची पोट-कलमे (२), (३), (४), (५) यांच्या तरतूदी ह्या योग्य त्या फेरफारांसह, संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, यांची नियुक्ती आणि त्याचे अधिकार व कार्ये यांना लागू असतील.

१२. विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांचे मंडळाचे अधिकारी, सदस्य आणि विद्यापीठाचे कर्मचारी हे लोकसेवक असणे :—विद्यापीठाच्या प्राधिकरणांचे, समित्यांचे किंवा मंडळांचे, सर्व वेतनी अधिकारी, सदस्य, विद्यापीठांचे अध्यापक आणि इतर कर्मचारी हे, भारतीय दंड संहितेच्या १८६० च्या (अधिनियम क्र. ४५) कलम २१ च्या अर्थातर्गत लोकसेवक असल्याचे मानण्यात येईल.

१३. विद्यापीठाची प्राधिकरणे :—

(१) विद्यापीठाची प्राधिकरणे पुढीलप्रमाणे असतील :—

- (क) सर्वसाधारण परिषद ;
- (ख) व्यवस्थापन परिषद ;
- (ग) विद्यापरिषद ;
- (घ) वित्त समिती ;
- (ङ) विद्या शाखा ;
- (च) अभ्यास मंडळ ;
- (छ) आजीवन व अध्ययन व विस्तार मंडळ ;
- (ज) परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ ;
- (झ) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय साहचर्य मंडळ ;
- (ञ) नवोपक्रम, नवसंशोधन व उपक्रम मंडळ ;
- (ट) क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळ ;

(१) प्रत्येक प्राधिकरणातील एकूण सदस्य संख्येच्या दोन-तृतीयांश सदस्य इतकी बैठकीसाठीची गणपूर्ती असेल.

१४. सर्वसाधारण परिषद —

(१) विद्यापीठाची सर्वसाधारण परिषद हे सर्व वित्तीय अंदाजपत्रकांकरिताचे आणि अर्थसंकल्पीय विनियोजनांकरिताचे तसेच विद्यापीठाला वर्तमान व भविष्यातील शैक्षणिक कार्यक्रमांवरील सामाजिक परिणामांची माहिती देण्याकरिताचे प्रमुख प्राधिकरण असेल.

(२) सर्वसाधारण परिषद ही पुढील सदस्यांची मिळून बनलेली असेल :—

- (क) कुलपती ;
- (ख) कुलगुरु ;

(ग) कुलगुरुने नामनिर्देशित करावयाच्या तीन व्यक्ती, ज्यांपैकी एक बाहेरील प्रख्यात तज्ज्ञ असेल आणि इतर दोन ह्या घटक महाविद्यालयांचे प्राध्यापक असतील ;

(घ) जे घटक महाविद्यालयांचे प्राचार्य किंवा संचालक नसतील असे कुलगुरुने विद्यापीठाच्या अध्यापकांमधून नामनिर्देशित करावयाचे दोन अध्यापक ज्यांपैकी एक आळीपाळीने अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती) किंवा भटक्या जमाती किंवा इतर मागास वर्ग या प्रवर्गातून असेल ;

(ङ) कुलगुरुने नामनिर्देशित करावयाचा, आळीपाळीने तत्वावरील विद्याशाखा अध्यापकांमधून एक असेल.

(च) राज्य शासनाने नामनिर्देशित केलेला, सहसंचालक या पदाच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जाचा नसेल असा एक प्रतिनिधी;

(छ) कुलगुरुने नामनिर्देशित करावयाचा, उद्योगक्षेत्रातील एक प्रतिनिधी आणि संशोधन व विकास क्षेत्रातील एक प्रतिनिधी;

(ज) विद्यापीठाचा कुलसचिव हा, सर्वसाधारण परिषदेचा, मताधिकार नसणारा आमंत्रित असेल.

(२) सर्वसाधारण परिषद ही, विद्यापीठाचे सर्वोच्च प्राधिकरण असेल.

१५. सर्वसाधारण परिषदेचे अधिकार व कर्तव्ये.—सर्वसाधारण परिषदेचे अधिकार पुढीलप्रमाणे असतील :—

(१) विद्यापीठाच्या कार्याचे सर्वसाधारण अधीक्षण व निदेशन करणे व त्यावर नियंत्रण ठेवणे.

(२) विद्यापीठाच्या इतर प्राधिकरणाचे निर्णय हे अधिनियमाच्या किंवा त्याखाली केलेल्या परिनियमांच्या, आदेशांच्या, विनियमांच्या, किंवा नियमांच्या तरतुदींशी सुसंगत नसतील तर, त्यांचे पुनरीक्षण करणे ;

(एक) विद्यापीठाच्या अर्थसंकल्पास व वार्षिक अहवालास मान्यता देणे ;

(दोन) विद्यापीठाने अनुसरावयाची धोरणे निर्धारित करणे ;

(तीन) सर्वतोपरी प्रयत्न करूनही जर विद्यापीठास सुरळीत कार्य करणे शक्य होत नसल्याची परिस्थिती उद्भवली असेल तर, विद्यापीठाचे स्वेच्छा परिसमापन करण्याविषयी व्यवस्थापन परिषदेकडे शिफारस करणे.

(३) सर्वसाधारण परिषद, एक कॅलेंडर वर्षात किमान तीनदा बैठक घेईल.

१६. सर्वसाधारण परिषद, तिच्या बैठकीमध्ये पुढील कामकाज चालवील :—

(क) विद्या, संशोधन व विकास, प्रशासन व व्यवस्था यांसारखे विद्यापीठाचे आवश्यक भाग असलेल्या सर्व क्षेत्रांमध्ये व परिक्षेत्रांमध्ये करता येऊ शकतील अशा सुधारणांवर विद्यापीठ प्राधिकरणांना सूचना करणे ;

(ख) विद्यमान विद्याविषयक कार्यक्रम व सहयोगी कार्यक्रम यांचे पुनरीक्षण करणे ;

(ग) उच्च शिक्षणातील सामाजिक गरजांशी सुसंगत असे नवीन विद्याविषयक अध्ययनक्रम सुचविणे ;

(घ) विद्यापीठाची सुधारणा व विकास यांसाठी उपाय सुचविणे ;

(ङ) व्यवस्थापन परिषदेच्या व विद्यापरिषदेच्या शिफारशीवरून सन्मान्य पदव्या किंवा इतर विद्याविषयक विशेषोपाधी प्रदान करणे;

(च) विद्यापीठाचे स्थूल धोरणे आणि कार्यक्रम यांचे पुनरीक्षण करणे आणि त्यांची सुधारणा व विकास यांसाठी उपाय सुचविणे;

(छ) वार्षिक वित्तीय अंदाज (अर्थसंकल्प), वार्षिक अहवाल, लेखे, लेखापरिक्षा अहवाल आणि लेखापरिक्षकाच्या त्यावरील प्रमाणनासह त्यांचे समाधानकारक अनुपालन अहवाल आणि विद्यापीठाने या संबंधातील शिस्तभंगविषयक किंवा अन्यथा केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल प्राप्त करणे, त्यावर चर्चा करणे आणि ते मान्य करणे ;

(ज) विद्यापरिषदेने शिफारस केल्याप्रमाणे उच्च शिक्षण देणाऱ्या महाविद्यालयांच्या व परिसंस्थांच्या ठिकाणांसाठी सर्वसमावेशक सम्यक योजनेस आणि वार्षिक योजनेस मान्यता देणे ;

(झ) विद्यापीठाच्या कुलसचिवाने सादर करावयाच्या, विद्यार्थी तक्रार निवारण अहवालाचे पुनरिक्षण करणे व तो स्वीकृत करणे ;

(त्र) संबंधित अधिष्ठात्यांनी सादर करावयाच्या, विद्यार्थी विकास मंडळाच्या व क्रीडा मंडळाच्या अहवालांचे पुनरिक्षण करणे व ते स्वीकृत करणे ;

(ट) विद्यापीठाच्या विद्यार्थी कल्याण, क्रीडा, सांस्कृतिक कार्य या क्षेत्रांमध्ये व परिक्षेत्रांमध्ये करता येतील अशा सुधारणांवर विद्यापीठ प्राधिकरणांना सूचना देणे ;

(ठ) परिनियम तयार करणे, त्यात सुधारणा करणे किंवा ते निरसित करणे;

१७. विद्यापीठाची व्यवस्थापन परिषद :—

(१) विद्यापीठाची व्यवस्थापन परिषद विद्यापीठाची व्यवस्थापन परिषद, विद्यापीठाचे मुख्य कार्यकारी व धोरण आखणारे प्रमुख प्राधिकरण असेल आणि विद्यापीठाचे कामकाज चालविण्याकरिता जबाबदार असेल आणि ती अन्य कोणत्याही प्राधिकरणाकडे विनिर्देशपूर्वक नेमून दिली नसतील अशी कर्तव्ये पार पाडील.

(२) विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेची दर दोन महिन्यांतून किमान एकदा बैठक होईल.

(३) विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेत, पुढील सदस्यांचा समावेश असेल :—

(क) कुलगुरु-अध्यक्ष;

(ख) कुलपतीने नामनिर्देशित करावयाची, शिक्षण, उद्योग, कृषि, वाणिज्य, बँक, व्यवसाय, वित्त, सामाजिक, सांस्कृतिक व इतर संलग्न क्षेत्रे यातील एक विख्यात व्यक्ती;

(ग) अडीच वर्षांच्या मुदतीसाठी कुलगुरुने नामनिर्देशित करावयाचे दोन अधिष्ठाते;

(घ) कुलगुरुने नामनिर्देशित केलेल्या, सर्वसाधारण परिषदेच्या सदस्य नाहीत अशा तीन व्यक्ती;

(ङ) घटक महाविद्यालयाचा एक सदस्य;

(च) विद्यापीठ अध्यापकांमधून निवडून द्यावयाचे, जे घटक महाविद्यालयाचे प्राचार्य नाहीत असे दोन आध्यापक, ज्यांपैकी एक, खुल्याप्रवर्गातील आध्यापकांमधून निवडण्यात येईल आणि एक अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा निरधिसूचित जमाती (विमुक्त जाती) किंवा भटक्या जमाती किंवा इतर मागासवर्ग या प्रवर्गातील अध्यापकांमधून आळीपाळीने निवडण्यात येईल;

(छ) कुलगुरुने नामनिर्देशित केलेला एक माजी विद्यार्थी ;

(ज) कुलगुरुने नामनिर्देशित केलेला एक विश्वासु विद्यार्थी ;

(४) व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीची गणपूर्ती ही, एकूण सदस्यांच्या दोन तृतीयांश इतकी असेल ;

१८. व्यवस्थापन परिषदेचे अधिकार व कर्तव्ये :—सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियमाच्या कलम ३१ अन्वये तरतूद केलेल्या, व्यवस्थापन परिषदेच्या अधिकाऱ्यांशी व कर्तव्यांशी संबंधित तरतूदी, या विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेच्या अधिकाऱ्यांच्या कर्तव्यांच्या बाबतीत योग्य त्या फेरफारासह लागू असतील ;

१९. विद्यापरिषद :—

(१) विद्यापीठाची विद्यापरिषद हे विद्यापीठाचे विद्याविषयक प्रमुख मंडळ असेल आणि ते अधिसूचनेच्या तरतुदींच्या आणि या प्रयोजनार्थ करण्यात आलेल्या नियमांच्या, परिनियमांच्या व आदेशांच्या अधीनतेने, विद्यापीठाच्या विद्याविषयक धोरणांचा समन्वय करील आणि त्यांवर सर्वसाधारण पर्यवेक्षण करील;

(२) विद्यापरिषदेत पुढील व्यक्तीचा समावेश असेल, ज्यांपैकी सर्वजण पदसिद्ध सदस्य असतील :—

- (क) कुलगुरू-अध्यक्ष ;
- (ख) घटक महाविद्यालयांचे सर्व प्राचार्य/प्रमुख ;
- (ग) विद्यापीठांच्या प्रत्येक विद्याशाखांचे अधिष्ठाते ;
- (घ) विद्यापीठ विभागाचे तीन प्रमुख ;
- (ङ) प्राचार्यांनी प्रतिनिधित्व दिलेल्यांव्यतिरिक्त अन्य घटक महाविद्यालयांचे / विषयांचे दोन प्राध्यापक/सहयोगी प्राध्यापक ;
- (च) विद्यापीठांच्या आध्यापकामधून निवडावयाचे घटक महाविद्यालयाचे प्राचार्य नसलेले दोन अध्यापक यांपैकी एक खुल्या प्रवर्गातील अध्यापकामधून निवडण्यात येईल आणि एक आळीपाळीने अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा निरक्षरसूचित जमाती (विमुक्त जाती) किंवा भटक्या जमाती किंवा इतर मागासवर्ग या प्रवर्गातील विद्यापीठांच्या अध्यापकामधून निवडण्यात येईल ;
- (छ) कुलगुरूने नामनिर्देशित करावयाचे, विविध ज्ञानशाखांचे प्रतिनिधित्व करणारे, आवश्यकतेनुसार बाहेरील तज्ज्ञ ;
- (ज) कुलगुरूने नामनिर्देशित केलेला एक माजी विद्यार्थी ;
- (झ) कुलगुरूने नामनिर्देशित केलेला एक नियमित विद्यार्थी ;
- (३) बैठकीची गणपूर्ती ही, एकूण सदस्यांच्या दोन तृतीयांश इतकी असेल ;

२०. विद्यापरिषदेचे अधिकार व कर्तव्ये :—

विद्यापीठाच्या विद्यापरिषदेचे अधिकार व कार्ये पुढीलप्रमाणे असतील :—

- (क) विद्यापीठामधील अध्यापनाच्या व परिक्षांच्या मानकांचे नियंत्रण करणे आणि त्यांचे नियमन करणे ;
- (ख) विद्यापीठाकडून घेण्यात येणाऱ्या सर्व परीक्षांचे अभ्यासक्रम व अभ्यासपाठ्यक्रम विहित करणे ;
- (ग) प्राध्यापक, सहयोगी प्राध्यापक, सहायक प्राध्यापक किंवा इतर अध्यापक पदे निर्माण करण्यासाठी आणि त्यांच्या कर्तव्यांच्याबाबतीत विविध विषयांमध्ये पुन्हा योग्य दर्जा प्राप्त करण्यासाठी नियामक परिषदेला व व्यवस्थापन परिषदेला प्रस्ताव सादर करणे ;
- (घ) नियामक परिषदेच्या व व्यवस्थापन परिषदेच्या नियंत्रणाच्या अधीन राहून, विद्याशाखा निर्माण करण्याच्या आणि विद्याशाखांचे विषय नेमून देण्याच्या संबंधातील योजना तयार करणे, त्यांत सुधारणा करणे किंवा त्यांचे पुनरीक्षण करणे ;
- (ङ) विद्याशाखांमध्ये अध्यापकांना किंवा तज्ज्ञांना नामनिर्देशित करणे ;
- (च) विद्यापीठांतर्गत संशोधनास चालना देणे आणि त्यात काम करणाऱ्या व्यक्तींकडून अशा संशोधनाबाबतचे अहवाल संपादित करणे ;
- (छ) विद्याविषयक बाबींवर नियामक परिषदेला व व्यवस्थापन परिषदांना सल्ला देणे ;
- (ज) घटक महाविद्यालयांमध्ये केल्या जाणाऱ्या अध्यापनातील उणीवा दूर करण्यासाठी समूह विद्यापीठाच्या उच्च प्राधिकरणाकडे प्रस्ताव सादर करणे ;
- (झ) ज्यांपैकी दोन तृतीयांश पेक्षा कमी नसतील इतके सदस्य हे, प्राध्यापक किंवा सहयोगी प्राध्यापक या पदांच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जाचे नसतील असे, घटक, स्वायत्त व संलग्न महाविद्यालयांचे विद्यापीठ प्राध्यापक, सहयोगी प्राध्यापक, प्राचार्य किंवा अध्यापक असतील अशा विद्यापरिषदेच्या सदस्यांची एक स्थायी समिती नियुक्त करणे आणि विद्यापरिषदेस योग्य वाटतील असे तिचे अधिकार त्या समितीस प्रदान करणे ;

२१. अधिनियमाच्या विवक्षित तरतुदी योग्य त्या फेरफारांसह लागू असणे :—अधिनियमाच्या पुढील तरतुदी, योग्य त्या फेरफारांसह या विद्यापीठाच्या बाबतीत लागू असतील ;

- (एक) विद्यापीठाच्या विद्याशाखांची संख्या त्यांचे विषय व रचना यांबाबतीत, कलम ३४ ची पोट-कलमे (२), (३) व (४) ;
- (दोन) विद्याशाखेचे अधिकार व कर्तव्ये याबाबतीत, कलम ३५ ;
- (तीन) अभ्यास मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये याबाबतीत, कलम ४१ ;
- (चार) आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळ व त्याची रचना या संबंधात, कलम ४५ ;
- (पाच) आजीवन अध्ययन व विस्तार मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये यासंबंधात, कलम ४६ ;
- (सहा) परीक्षा व मुल्यमापन मंडळ आणि त्यांची रचना यासंबंधात, कलम ४७ ;
- (सात) परीक्षा व मुल्यमापन मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये यासंबंधात, कलम ४८ ;
- (आठ) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय साहचर्य मंडळासंबंधीत, कलम ५१ ;
- (नऊ) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय साहचर्य मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये यासंबंधीत, कलम ५२ ;
- (दहा) नवोपक्रम, नवसंशोधन व उपक्रम मंडळ व त्याची रचना यासंबंधीत, कलम ५३ ;
- (अकरा) नवोपक्रम, नवसंशोधन व उपक्रम मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये याबाबतीत, कलम ५४ ;
- (बारा) क्रीडा व शारीरिक शिक्षण मंडळाच्या व त्यांच्या घटनेच्या बाबतीत, कलम ५७ ;
- (तेरा) शारीरिक शिक्षण मंडळाचे अधिकार व कर्तव्ये यांच्याबाबतीत, कलम ५८.

२२. विद्यापीठ विसर्जित करणे :—राज्य शासनाने विद्यापीठ, विद्यापीठाचे कर्मचारी व विद्यार्थी यांना तशा आशयाची नोटीस किमान एक वर्ष आगाऊ देऊन विद्यापीठ विसर्जित करता येईल :

परंतु, विद्यापीठाचे विसर्जन हे, नियमित पाठ्यक्रमांच्या विद्यार्थ्यांच्या शेवटच्या तुकडीने आपला पाठ्यक्रम पूर्ण केल्यानंतरच आणि त्यांना पदव्या, पदविका किंवा, यथास्थिती, पुरस्कार प्रदान करण्यात आल्यानंतरच केवळ, अंमलात येईल.

(२) विद्यापीठाच्या विसर्जनानंतर, विद्यापीठाच्या सर्व मत्ता व दायित्वे ही, शासनाकडे निहित असतील.

(३) विद्यापीठाने अधिनियमाच्या कोणत्याही तरतुदींचे किंवा त्याखालील केलेले कोणतेही नियम, परिनियम किंवा आदेश यांचे उल्लंघन केले आहे किंवा अधिनियमान्वये देण्यात आलेल्या कोणत्याही निदेशांचे उल्लंघन केले आहे किंवा कोणतेही उपक्रम राबविणे बंद केले आहे किंवा विद्यापीठामध्ये आर्थिक गैरव्यवस्थापनाची किंवा कुप्रशासनाची परिस्थिती उद्भवली आहे, असे शासनास दिसून आले तर, शासन, विद्यापीठाचे परिसमापन करण्याचा आदेश का देण्यात येऊ नये याबाबत विद्यापीठाने पंचेचाळीस दिवसांच्या आत कारणे दाखविण्याबाबत त्या विद्यापीठावर नोटीस बजावील.

(४) विद्यापीठाचे प्रमुख महाविद्यालय आणि घटक महाविद्यालये यांना राज्य शासनाच्या पूर्व परवानगीने, मूळ विद्यापीठाशी संलग्नीकरण्याकरिता अर्ज करता येईल.

२३. शंका दूर करणे.—शंका दूर करण्यासाठी, उपरोक्त परिच्छेद २३ च्या आधारे आणि यामध्ये समाविष्ट तरतुदींमध्ये अभिप्रेत असल्याप्रमाणे ज्यांमध्ये स्पष्टपणे सुधारणा करण्यात आलेली नाही अशा अधिनियमाच्या तरतुदी या विद्यापीठाला लागू असणे चालू राहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सौरभ विजय,

शासनाचे सचिव.

HIGHER AND TECHNICAL EDUCATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, dated the 15th February 2019

NOTIFICATION

MAHARASHTRA PUBLIC UNIVERSITIES ACT, 2016.

No. MIS-2018/C.R.248/U.E. 3.—Whereas, RUSA guidelines issued by Ministry of Human Resource Development, Government of India in December 2013, to make a specific provision for enabling creation of cluster universities ;

And whereas, in pursuance of the said guidelines provides that “cluster universities aims essentially at addressing the critical gaps in the spatial distribution of higher educational institutions across the states. These universities will be created by pooling the resources of 3 to 5 existing colleges that have adequate academic, physical and technical infrastructural facilities. All the participating colleges in a cluster should eventually become constituent colleges of the newly created universities. Colleges identified as colleges with potential for excellence or any other criteria which amply demonstrate the various quality parameters of a Dr. Homi Bhabha University would be established. Colleges joining the cluster must have the capacity to function as a university when coalesced. This would include, among other factors, the strength and experience of the administrative staff, the number of years that the individual colleges have been functioning, degree of autonomy they have enjoyed in the past, etc.”;

And whereas, in furtherance of the said guidelines the Maharashtra State Rashtriya Uchchar Shikshan Abhiyan (RUSA) Council 12th meeting held on the 25th May 2018, decided to recommend the State Government for setting up a Dr. Homi Bhabha Cluster University with the Institute of Science, Mumbai as a lead college and three other colleges, namely Elphinstone College, Mumbai, Sydenham College, Mumbai and Secondary Training College, Mumbai as comprising constituent college ;

And whereas, after considering the said recommendation of the Rashtriya Uchchar Shikshan Abhiyan (RUSA), the Government considers it expedient to establish a Dr. Homi Bhabha University comprising of the said constituent colleges ;

Now, therefore, in exercise of the powers conferred by sub-section (6) of section 3 of the Maharashtra Public Universities Act, 2016 (Mah. VI of 2017) the Government of Maharashtra hereby constitutes the Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai which shall comprise of a cluster of Institute of Science, Mumbai as a lead college and Elphinstone College, Mumbai, Sydenham College, Mumbai and Secondary Training College, Mumbai as constituent colleges; and specifies its authorities, powers and functions as follows, namely :—

1. Definitions :

(I) In this notification unless the context otherwise requires :

- (1) “Act” means Maharashtra Public Universities Act, 2016 (Mah.VI of 2017) ;
- (2) “Authorities” mean the authorities of Dr. Homi Bhabha University constituted under this notification ;
- (3) “Chancellor” and “Vice-Chancellor” means, respectively the Chancellor and Vice-Chancellor of Dr. Homi Bhabha University ;
- (4) “Employee” means any person appointed by Dr. Homi Bhabha State University constituted under this notification including its teachers, officers and other staff ;

(5) "section" means section of the Act;

(6) "University" means the Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai, constituted under this notification.

(II) Words and expressions used but not defined herein shall have their respective meaning assigned to them in the Act :

2. Constitution of Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai.—(1) With effect from the publication of this notification in the *Official Gazette*, there shall be constituted the Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai comprising of a cluster of the existing Institute of Science, Mumbai as a lead College and Elphinstone College, Mumbai, Sydenham College, Mumbai and Secondary Training College, Mumbai as a constituent colleges.

(2) The Chancellor, the Vice-Chancellor, the General Council, Management Council, Academic Council and all other persons who may hereafter become such officers or members so long as they continue to hold such office or membership, are hereby constituted and declared to be a body corporate by the name of the "Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai".

(3) The University shall have perpetual succession and a common seal and shall sue and be sued by the said name.

(4) The University shall function as a non-affiliating University constituted under this notification and it shall not affiliate any other college or institution for the award, conferment of degree, diploma and certificate of its degree to the students admitted therein.

(5) On and with effect from the date of publication of this notification in the *Official Gazette*, existing Institute of Science, Mumbai and Elphinstone College, Mumbai, Sydenham College, Mumbai and Secondary Training College, Mumbai, shall stand de-affiliated to the University of Mumbai, Mumbai.

(6) The University shall be situated and have its head-quarter at Dr. Homi Bhabha State University, Mumbai, Maharashtra, 15, Madam Cama Road, Mumbai 400032.

3. Objects of the University.—

The provisions of section 4 regarding the objects of the university, shall apply with respect to the objects of the University under this notification.

4. Powers And Duties of the University.—The University shall have the following powers and duties, namely :

(1) to provide for instructions, extension, teaching, learning and training in such branches or subjects or disciplines and courses of study including a choice based credit system and any other system that may emerge in future, as the University may, from time to time, determine;

(2) to make provision for research and for the advancement and dissemination of knowledge, and generally to cultivate and promote the arts (including fine arts and performing arts), humanities, social sciences, accounts and commerce, pure and applied sciences, technologies, managements, different forms of medicine, engineering, law, physical education and other branches of learning and culture and their multi-disciplinary and inter-disciplinary areas;

(3) to organize, maintain and manage University departments, schools, institutions, laboratories, knowledge resource centers, learning resource centers, libraries, museums and equipment for teaching, learning, training, research and development or extension;

(4) to establish, maintain and manage departments, institutions of research, institutions of specialized studies or academic services unit;

(5) to establish, maintain and manage constituent, community and conducted colleges, institutions, hostels, health centers, auditoria and gymnasiums ;

(6) to provide for establishment of sub-campuses for serving a group of colleges, and also to provide for and maintain common resource centers in such sub-campuses in the form of post-graduate departments, multi-disciplinary or inter-disciplinary schools, knowledge resource centers, libraries, laboratories, computer centers, and the like centers of learning and skills training, as per the guidelines laid down by the State Government or the University Grants Commission ;

(7) to create posts of directors, principals, teachers, non-vacation academic staff, non-teaching skilled, administrative, ministerial staff and other posts required by the university, from its funds and from the funds received from other funding agencies, prescribe their qualifications, experience and pay-scales, and make appointments thereto ;

(8) to appoint or recognize persons working in any other university or organization as adjunct professors, adjunct associate professors, adjunct assistant professors, visiting professors of the university for specified periods ;

(9) to prescribe the courses of instruction and studies for the various examinations leading to specific degrees and diplomas or certificates ;

(10) to prescribe the courses of instruction and studies in choice based credit system for the various examinations leading to specific degrees, diplomas or certificates in a stand-alone format or joint format with other State or national or global universities ;

(11) to supervise, control and regulate admission of students for various courses of study in university departments, schools, multi-disciplinary and inter-disciplinary schools, community ;

(12) to institute degrees and post-graduate diplomas and post-higher secondary diplomas, certificates and other academic distinctions on the basis of examinations or by other tests or otherwise ;

(13) to hold examinations or evaluations and confer degrees and post-graduate diplomas and award post-higher secondary diplomas and certificates and other academic distinctions on persons who,—

(a) unless exempted therefrom in the manner prescribed, have pursued approved courses of study in the university or a school and have passed the examinations and earned the required credits or marks or grades prescribed by the university ; or

(b) have pursued approved courses of study in the university or a school and have passed the examinations and earned the required credits or marks or grades prescribed by the university ; or

(c) have engaged in research under conditions provided by Ordinances and Regulations;

(14) to confer and award such degrees, diplomas and certificates to, and provide for such lectures, instructions and training for external students online and continuing education courses ;

(15) to confer honorary degrees or other academic distinctions as prescribed by the Statutes;

(16) to fix, demand and receive or recover such fees and other charges, as may be regulated by the Ordinances, from time to time ;

(17) to constitute a fee fixation committee ;

(18) to supervise, control and regulate the conduct and discipline of the students of the University schools and hostels ;

(19) to provide for mobility of students from formal to non-formal stream and vice-versa, and also among the other universities in the State and outside the State ;

(20) to provide for the training and education in the domain of quality, intensive workshops or learning exercises on enhancing quality, and also mechanism for setting up of internal quality assurance for quality improvement of teachers and non-teaching employees ;

(21) to regulate and provide for attendance of the teachers on the premises of the university during teaching hours and beyond teaching hours, as prescribed and to prohibit teachers from taking or conducting private tuitions or private coaching classes ;

(22) to regulate and provide for attendance of the non-teaching employees on the premises of the university or during working hours and beyond working hours, as prescribed ;

(23) to enforce conduct and discipline rules for teachers and non-teaching employees prescribed by the State Government ;

(24) to prescribe and enforce students charter ;

(25) to make provision for participation of students in,—

(a) the national service scheme;

(b) the national cadet corps ;

(c) home guards and civil defense ;

(d) the national sports organization ;

(e) physical and military training ;

(f) extra-mural teaching and research ;

(g) programmes related to Lifelong Learning and Extension ;

(h) any other programmes, services or activities directed towards cultural, economic and social betterment as may be necessary and possible, to fulfill the objects of the university ;

(26) to provide for special training or coaching for competitive examinations, for recruitment to the public services, public sector undertakings and other competitive employment opportunities ;

(27) to co-operate or collaborate with any other university, institution, authority or organization for research and advisory services and for such purposes to enter into appropriate arrangement with other universities, institutions, authorities, or organizations to conduct certain courses as the situation may demand ;

(28) to borrow funds for the purposes of the university on the security of the property of the university, with the prior permission of the State Government ;

(29) to explore the possibilities of augmenting the resources of the university by exploring or innovating activities such as research and development, consultancy, training programmes and providing services for different clients from industry, trade or any other non-government organizations ;

(30) to undertake academic collaboration programmes, research and advisory services with universities and institutions abroad, with prior approval of the State Government ;

(31) to receive funds for collaboration programmes from foreign agencies, subject to rules and regulations of the Central Government and State Government in that behalf ;

(32) to create development corpus out of surplus that the university may generate through its teaching, learning, training, research and development, consultancy, and any other academic and support activities and to invest it in a professional manner and use the interest generated through it for the growth and development of academic, research and development, academic and physical infrastructure development and any other infrastructure ;

(33) to lay down for university teachers, such instructions or directions as, in the opinion of the university, may be necessary in academic matters ;

(34) to undertake development programmes in higher education, research, consultancy based projects and training programmes for outside agencies, by charging fees, so as to generate resources ;

(35) to make special provisions for the benefit of university education to be made available to classes and communities which are socially and educationally backward ;

(36) to make special provisions for such benefits of university education to be made available for women students and differently-abled students as the university may think necessary ;

(37) to implement the national literacy and adult education program through teachers and students on voluntary basis in the university system and to evolve measures to give due weightage to the efforts and performance of the students in this area in addition to their normal academic performance, and also to evaluate the performance of the teachers in this area ;

(38) to promote by itself, or in co-operation with other universities or organizations, the study of foreign languages in general and Asian languages including Marathi in particular ;

(39) to create knowledge and disseminate it and foster high quality research which is contemporary, globally competitive and locally as well as regionally and nationally relevant;

(40) to have a learner-centric approach and perform the role of being a knowledge creator ;

(41) to strengthen education at under-graduate, post-graduate level, enhance research and development culture and relevant degree programmes and cultivate desire for entrepreneurship ;

(42) to create a comprehensive digital university framework for both, e-learning and e-administrative services ;

(43) to exploit the power of 'learning by collaboration' and 'participation' with use of information and communication technology ;

(44) to cultivate research parks, technology incubators and other engagement entities to translate university research to commercial domain and co-ordinated projects involving multiple faculty groups from several disciplines that address some important issues before the State ;

(45) to identify skills to which students need to be exposed to, by taking into account the local needs, training facilities available, emerging needs and new employment opportunities ;

(46) to provide an environment for the all -round development of youth by exposing them to the rich cultural heritage of the country and creating opportunities for development of skills in sports ;

(47) to ensure introduction of choice based credit system with transferable credit points from four streams, namely, the academic stream, the technology stream, the professional and social stream and the personality and cultural development stream;

(48) to facilitate mobility of teachers to collaborating institutions such as industries, research and development laboratories, non -Government organizations, engaged in societal development, to enable translation of knowledge to viable real life applications and in turn enrich university programmes ;

(49) to implement recommendation report of the Commission within the time-frame given by it ;

(50) to comply with and carry out any directives issued by the State Government, from time to time, with reference to above powers, duties and responsibilities of the university ;

(51) to conduct academic audit of university departments, or schools, at regular intervals ;

(52) to do all such other acts and things as may be necessary for, or incidental or conducive to, the attainment of all or any of its objects.

5. Chancellor and his powers.—The Governor of Maharashtra shall be the Chancellor of Dr. Homi Bhabha University and the Chancellor, by virtue of his office, shall be the Head of Dr. Homi Bhabha University and shall exercise such powers as are provided in sub-sections (2), (3), (4), (5) and (6) of section 9.

6. Officers of the University.—The following shall be the officers of Dr. Homi Bhabha University, namely : —

- (i) The Vice Chancellor ;
- (ii) The Registrar;
- (iii) The Finance and Accounts Officer ;
- (iv) Director Board of Examinations and Evaluation ;
- (v) Deans of Faculties ;
- (vi) The Director, Innovation, Incubation and Linkages ;
- (vii) The Director, Knowledge Resource Centre ;
- (viii) Any other officer as may be specified by statutes ;

The officers appointed on the posts mentioned in para. (i) to (iv) shall be the full-time salaried employees of the University while the appointment of officers on the posts mentioned in sub-paras (v) to (viii) shall be on the basis of monthly honorarium to be decided by the Vice-Chancellor from time to time, and shall exercise such powers and perform such duties as laid-down in sections 15, 20, 21 of the Act.

7. Appointment of the Vice-Chancellor.—The Vice-Chancellor shall be appointed in the manner on such terms and conditions of service as are provided in section 11.

8. Powers and duties of Vice-Chancellor.—The Vice-Chancellor shall have the powers and perform the duties as are specified in section 12.

9. Registrar.—(1) The Registrar shall be the Chief Administrative Officer of the University. He shall be a full-time salaried officer and shall work directly under the superintendence, direction and control of the Vice-Chancellor.

(2) The provisions regarding appointments, terms and conditions of service and duties of the Registrar as provided in sub-sections (2),(3), (4), (5) and (6) of section 14 of the Act shall, *mutatis mutandis*, apply to the appointments terms and conditions of service and duties of the Registrar of the University.

10. The Finance and Accounts Officer.—(1) The Finance and Accounts Officer of the University shall be the principal finance, accounts and audit officer of the University. He shall be a full-time salaried officer and shall work directly under the superintendence, direction and control of the Vice-Chancellor.

(2) The provisions regarding the qualifications for the appointment of Finance and Accounts Officer and his terms and conditions of service and his powers and functions as provided in sub-sections (2), (3), (4), (5) and (6) of section 18 of the Act shall, *mutatis mutandis*, apply for the appointment of Finance and Accounts Officer of the University and his terms and conditions of service and his powers and functions.

11. Director of Board of Examination and Evaluation.—(1) The Director of Board of Examination and Evaluation of the University shall be a full-time salaried officer and shall work directly under the directions and control of the Vice-Chancellor. He shall discharge his functions under the superintendence, direction and guidance of the Board of Examinations and Evaluation of Dr. Homi Bhabha University and shall be concerned with the implementation of the policies and directives given by the Board of Examinations and Evaluation.

(2) The provisions of sub-sections (2), (3), (4), (5) of section 17 of the Act, regarding appointment of the Director Board of Examination and Evaluation and his powers and functions, shall *mutatis mutandis* apply for the appointment of the Director Board of Examination and Evaluation and his powers and functions.

12. Officers, members of authorities, bodies and employees of University to be public servant.—All salaried officers, members of the authorities, committees or bodies, teachers of the university and other employees of the University, shall be deemed to be public servants within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code (Act No. 45 of 1860).

13. Authorities of University.—(1) The following shall be the authorities of University, namely :—

- (a) the General Council ;
- (b) Management Council ;
- (c) the Academic Council ;
- (d) the Finance Committee ;
- (e) Faculty ;
- (f) Board of Studies ;
- (g) Board of Lifelong Learning and Extension ;
- (h) Board of Examinations and Evaluation ;
- (i) Board of National and International Linkages ;
- (j) Board for Innovation, Incubation and Enterprise ;
- (k) Board of Sports and Physical Education.

(2) Two-thirds of the total number of members in each authority shall be the quorum for the meetings.

14. General Council.—(1) The General Council of the University shall be the principal authority for all financial estimates and budgetary appropriations and for providing social feedback to the university on current and future academic programmes.

(2) The General Council shall consist of the following members, namely :—

- (a) the Chancellor ;
- (b) the Vice-Chancellor ;
- (c) three persons nominated by Vice-Chancellor out of which one shall be eminent external expert and two others shall be principals of constituent colleges ;
- (d) two teachers who are not principals or directors of constituent colleges to be nominated by the Vice-Chancellor from amongst the teachers of the University, out of whom one shall be from amongst the teachers who belong to Scheduled Castes or Scheduled Tribes or De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*) or Nomadic Tribes or Other Backward Class categories, by rotation ;
- (e) one shall be from the Deans of Faculty on rotation basis to be nominated by the Vice-Chancellor ;
- (f) one representative nominated by the State Government not below the rank of Joint Director;
- (g) one representative from the industries and one representative from research and development sector to be nominated by the Vice-Chancellor ;
- (h) the Registrar of the University shall be a non-voting invitee to the General Council.

(2) The General Council shall be the supreme authority of the University.

15. Powers and duties of the General Council.—The General Council shall have the following powers, namely :—

- (1) to provide general superintendence and directions and to control functioning of the University.
- (2) to review the decisions of other authorities of the University in case they are not in conformity with the provisions of this Act or the statutes, ordinances, regulations or rules made thereunder—
 - (i) to approve the budget and annual report of the University ;
 - (ii) to lay-down the policies to be followed by the University ;
 - (iii) to recommend to the Management Council about the voluntary liquidation of the University if a situation arises when its smooth functioning does not remain possible, in spite of all efforts.

(3) The General Council shall meet at least thrice in a calendar year.

16. The General Council shall transact the following business at its meeting, namely :—

- (a) to give suggestions to the University authorities on improvements that can be made in all areas and domains that are an integral part of the University, namely, academics, research and development, administration and governance ;
- (b) to review current academic programmes and collaborative programmes ;
- (c) to suggest new academic programmes consistent with the societal requirements in higher education ;
- (d) to suggest measures for improvement and development of the University ;
- (e) to confer, on the recommendation of the Management Council and Academic Council, honorary degrees or other academic distinctions ;

(f) to review broad policies and programmes of the University and suggest measures for its improvement and development ;

(g) to receive, discuss and approve the annual financial estimate (budget), the annual report, accounts, audit reports and their satisfactory compliances along with its certification by the auditor and the disciplinary or otherwise action taken report in this regard by the University ;

(h) to approve comprehensive perspective plan and annual plan for the location of colleges and institutions of higher learning, as recommended by the Academic Council ;

(i) to review and adopt the report of students' grievance redressal report to be presented by the Registrar ;

(j) to review and adopt the reports of the Board of Students Affairs and Board of Sports to be presented by the concerned deans ;

(k) to give suggestions to the University authorities on improvements that can be made in the area and domains of student welfare, sports, cultural activities of the University.

(l) to make, amend or repeal statutes.

17. Management Council.—(1) The Management Council of the University shall be the principal executive and policy making authority of the University and shall be responsible for administering the affairs of the university and carrying out such duties, which are not specifically assigned to any other authority.

(2) The Management Council of the University shall meet at least once in every two months.

(3) The Management Council of the University shall consist of following members, namely :—

(a) the Vice-Chancellor-Chairperson ;

(b) one eminent person either from the field of education, industry, agriculture, commerce, banking, finance, social, cultural and other allied fields to be nominated by the Chancellor ;

(c) two Deans to be nominated by the Vice-Chancellor for the tenure of two and half year ;

(d) three persons, who are not the members of the General Council, nominated by the Vice-Chancellor ;

(e) one principal of constituent college ;

(f) two teachers who are not principals of constituent colleges to be elected from amongst the teachers of the University, out of whom one shall be elected from open category amongst the teachers and one elected from amongst the teachers of the University out of Scheduled Castes or Scheduled Tribes or De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*) or Nomadic Tribes or Other Backward Class categories, by rotation ;

(g) one Alumnus nominated by Vice-Chancellor ;

(h) one *bonafide* Student nominated by Vice-Chancellor.

(4) The quorum for meetings of the Management Council shall be two-thirds of the total members.

18. Powers and duties of Management Council.—The provisions relating to powers and duties of Management Council provided under section 31 shall, *mutatis mutandis*, apply in respect of the powers and duties of Management Council the University.

19. Academic Council.—(1) The Academic Council of the University shall be the principal academic body of the University and shall, subject to the provisions of this notification and the rules,

statutes and ordinances made for the purpose, co-ordinate and exercise general supervision over the academic policies of the University.

(2) The Academic Council of the University shall consist of the following persons, all of whom shall be *ex-officio* members.—

- (a) the Vice-Chancellor – Chairperson ;
- (b) all Principal / Head of the Constituent Colleges ;
- (c) the Dean of each Faculties of the University ;
- (d) three Heads of Departments of the University ;
- (e) two Professors / Associate Professors from Constituent Colleges / subjects other than those represented by the Principals ;
- (f) two teachers who are not principals of constituent colleges to be elected from amongst the teachers of the University, out of whom one shall be elected from open category amongst the teachers and one elected from amongst the teachers of the University out of Scheduled Castes or Scheduled Tribes or De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*) or Nomadic Tribes or Other Backward Class categories, by rotation ;
- (g) other external experts as per requirement representing various disciplines to be nominated by Vice-Chancellor ;
- (h) one Alumnus Student nominated by the Vice-Chancellor ;
- (i) one Regular Student nominated by the Vice-Chancellor ;

(3) The quorum for the meetings shall be two-thirds of the total members.

20. Powers and duties of Academic Council.—The Academic Council of the University shall have the following powers and functions.—

- (a) to control and regulate the standards of teaching and examinations in the University ;
- (b) to prescribe the syllabi and the courses of study for all the examinations held by the University ;
- (c) to make proposals to the Governing Council and the Management Council for the institution of Professorships, Associate Professorships, Assistant Professorships, or other teaching posts and re-appropriating positions in various subjects in regard to their duties.
- (d) to formulate, modify or revise, subject to control the Governing Council and the Management Council, schemes for the constitution of Faculties and for the assignment of subjects to the Faculties ;
- (e) to nominate teachers or specialists to the Faculties ;
- (f) to promote research within the University and to acquire reports of such research from persons engaged therein ;
- (g) to advise the Governing Council and the Management Councils, on academic matters ;
- (h) to make proposals to the higher authorities of the Cluster University for supplementing the teaching provided in the constituent colleges ;
- (i) to appoint a Standing Committee of the members of the Academic Council of which not less than two thirds shall be University Professors, Associate Professors, Principals, or teachers of constituent, autonomous and affiliated colleges not lower in rank than that of a Professor or Associate Professor and to delegate to it such of its powers as it may deem fit.

21. Certain provisions of the Act to apply *mutatis mutandis*.—The following provisions of the Act, shall *mutatis mutandis*, apply in respect of the University :—

- (i) sub-sections (2), (3) and (4) of section 34, in regard to number of faculties of the University, its subjects and constitution ;
- (ii) section 35, in relation to powers and duties of the faculty ;
- (iii) section 41, in relation to powers and duties of the Board of studies ;
- (iv) section 45, regarding Board of Lifelong Learning and Extension and its constitution ;
- (v) section 46, regarding the powers and duties of the Board of Lifelong Learning and Extension ;
- (vi) section 47, regarding Board of Examinations and Evaluation and its constitution ;
- (vii) section 48, regarding powers and duties of the Board of Examination and Evaluation ;
- (viii) section 51, regarding Board of National and International Linkages ;
- (ix) section 52, regarding powers and functions of Board of National and International Linkages ;
- (x) section 53, regarding Board of Innovation, Incubation and Enterprise and its constitution ;
- (xi) section 54, regarding powers and duties of the Board of Innovation, Incubation and Enterprise ;
- (xii) section 57, regarding Board of Sports and Physical Education and its constitution ;
- (xiii) section 58, regarding powers and duties of Board of Physical Education.

22. Dissolution of the University.—(1) The State Government may dissolve the University by giving a notice to this effect to the University, the employees and the students of the University at least one year in advance :

Provided that, dissolution of the University shall have effect only after the last batches of students of the regular courses have completed their courses and they have been awarded degrees, diplomas or awards, as the case may be.

(2) On the dissolution of the University all the assets and liabilities of the University shall vest in the Government.

(3) If it appears to the Government that the University has contravened any of the provisions of the Act or the rules, statutes or ordinances made thereunder or has contravened any of the directions issued by it under the Act or has ceased to carry out any of the undertakings, situation of financial mismanagement or mal-administration has arisen in the University, it shall issue notice requiring the University to show cause within forty five days as to why an order of its liquidation should not be made.

(4) The lead college and constituent colleges of the University on prior permission of the State Government may apply for the affiliation to the parent University.

23. Removal of doubts.—For the removal of doubt, it is hereby decided that, the provisions of the Act, which are not expressly modified by virtue of paragraph 23 above and by implication of the provisions contained herein, shall continue to apply to the University.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SAURABH VIJAY,
Secretary to Government.